

ikke nogen Berettigelse i den Frygt, der er kommen til Orde for, at de, der saaledes bleve ulykkesforsikrede, skulde være mindre forsigtige i deres Færd under deres Arbejde eller vel endog saa kunde være tilbøjelige til at paadrage sig et saadant Ulykkestilfælde for at vinde en Invaliddepension. Jeg tror oprigtig talt ikke, at man behøver at sætte sin Opmærksomhed paa denne Frygt; thi er man ikke bange for at forsikre for Ildbrand, hvor der dog er al mulig Anledning og Opfordring til at have Mistanke om Misbrug, saa kan man vist være ganske rolig for, at der ikke let er nogen, som finder paa at slaa sig selv fordærvet for at vinde en Invaliddepension. Det er derfor beehnderligt, at det er lykkedes os at gennemføre en Ordning med Forsikring paa langt vanskeligere Omraader, nemlig med Henhyn til Sygdom og Allderdomsvagthed, medens denne Sag, som dog synes at ligge saa overordentlig nær og være saa let at løse, ikke er løst endnu, og jeg tør søje til med Vællagelse, at det synes, som om de Udtalelser, der ere faldne i disse Dage, tyde noget hen paa, at man er i Færd med at glide noget bort fra det gode social-politiske Spor, hvori vi arbejdede for 4—5 Aar siden. Lad mig sige det gode social-politiske Spor og misforstaa mig dog ikke saaledes, at jeg dermed betegnede det som et socialistisk Spor; thi der er en meget væsentlig Forskel, og det er en stor Misforstaaelse, naar man vil sammenblande disse to Begreber: social-politisk og socialistisk. Jeg er overbevist om, at man ikke vil være i Stand til at gøre Modstand mod Socialismens Utopier, hvor de komme frem, uden derigennem, at vi indrømme paa rette Maade og i rette Tid de Krav, som den virkelig gode Social-politik stiller. Vi maa ikke paa nogen Maade give Socialisterne Patent eller Eneret paa Socialpolitikens Gennemførelse, thi da er Slaget paa Forhaand tabt. Naar jeg siger dette, at det forekommer mig at have været nogen Tilbøjelighed til at glide noget bort fra det Spor, vi arbejdede i for nogle Aar siden, saa skal jeg til Forklaring deraf minde Dem om, at det Grundlag, hvorpaa vi arbejdede i Slutningen af Firserne og i 1890, ingenlunde var noget tilfældigt foreliggende Resultat, det var ikke noget Utryk for Enkeltmands Ide eller Lune, nej, det var Frugten af et langt og gennemgaaende dygtigt Forarbejde, baade herhjemme og i Udlandet. Det er langt fra mig at ville kaste Brag paa de Erfaringer, som vi kunne hente ogsaa fra Udlandet, fra det store Europa, thi hvorfor skulde vi ikke kunne nyde godt af de Erfaringer, der, ofte dyrekøbte,

ere tilvejebragte andetsteds. Med Benyttelse af det særdeles grundige, omfangsrige Materiale, som den derom nedsatte Kommission i sin Tid har tilvejebragt, skal jeg derfor tillade mig, vel ogsaa navnlig for ærede ny Medlemmers Skyld — siden den Tid er jo over Halvdelen af Tinget bleven fornyet — at erindre Dem om denne Sags Historie saa kort som muligt.

Indtil Aaret 1880 gjaldt den Betragtning overalt omkring i Verden, at Spørgsmaalet om Ulykkesforsikring skulde søges løst gennem det, man kalder Ansvarlighedsprincippet eller Skyldprincippet; man søgte, hvem der var Skyld i den paagældende Ulykke, og derefter fordelte man Byrden. Og Byrden fordeltes saaledes, at var Arbejdsgiveren den skyldige, skulde han betale, var Arbejderen selv den skyldige, maatte han bære Tabet, og for andre Tilfælde henviste man dem saa til Forsikring ad privat Vej. Det var den gældende Betragtning, og ud fra den har den almindelige Lovgivning omkring i forskellige af Europas Lande videre og videre udviklet dette Skyldprincip, navnlig over for Arbejdsgiverne. Der er udkommet forskellige Love i den Retning, der have stærket dette Ansvar mere og mere, men man havde ikke forladt det egentlige Princip om Skylden, i alt Fald ikke i Grundføtningen; det var blevet udvidet saa vidt, at det lidt efter lidt maatte komme til, i alt Fald i Teorien, at omfatte de allerfleste Ulykkestilfælde. Jeg skal saaledes nævne dem to Eksempler paa Domme, der ere faldne, dels efter tysk, dels efter fransk Lovgivning, og som ville vise, hvor langt man efterhaanden er kommen i Retning af at udvide Arbejdsgiverens Ansvar. Det ene er et Tilfælde fra Tyskland, hvor det ved et Stenarbejde hændte, at en stor Sten revnede ved Transporten, faldt over paa Arbejderne og frembragte Ulykker — enten det nu var Død eller Invaliditet. Det kom for Domstolene til Afgørelse, og Dommen lød paa, at Arbejdsgiveren var pligtig at erstatte Tabet, fordi, sagde man, denne Sten ikke kunde være revnet, uden at der havde været en Kæne i den i Forvejen, og den burde Arbejdsgiveren forinden have opdaget. Oget lignende Tilfælde har man fra Frankrig. Nogle Særbanearbejdere være trøbne op paa en Smelteovn; da det var koldt, og de vilde varme sig, faldt i Søvn og bleve brændte op. Domstolen svarede: Arbejdsgiveren er ansvarlig derfor, thi han skulde have advaret sine Arbejdere mod at krybe op paa Smelteovnen. De ville altsaa se, at Resultatet saaledes udvidet efterhaanden var blevet det, at de allerfleste Ulykker teoretisk set vilde komme til at paahvile